

ABORT I SPECIALLÆGEPRAKSIS

Christine Felding, speciallæge i gynækologi og obstetrik

Rungsted Bytorv 1, 2960 Rungsted Kyst

Tlf. 4817 6250 hverdage 9-12

www.felding.dk

gynaekolog@felding.dk

Kære kvinde

Inden du bestemmer dig for abort, bør du læse Komitéen for Sundhedsoplysnings pjecer *Abort* og *Hvornår vil du have børn* (www.sundhedsoplysning.dk). Hvis du er i tvivl, kan du få hjælp til afklaring ved en støttesamtale hos din egen læge eller en anden praktiserende læge efter eget valg, hos Mødrehjælpen, i amternes familieafdelinger eller i foreningen Sex & Samfunds Præventions- og Rådgivningsklinik i København. Du kan vælge mellem medicinsk abort og kirurgisk abort.

FORDELE OG ULEMPER VED MEDICINSK OG KIRURGISK ABORT I SPECIALLÆGEPRAKSIS	
FORDELE	
MEDICINSK ABORT	KIRURGISK ABORT
<ul style="list-style-type: none"> • du er vågen og med i hele processen, fordi du ikke skal bedøves • behandling uden ventetid • du aborterer på <i>naturlig vis</i> •	<ul style="list-style-type: none"> • du er vågen og med i hele processen, fordi du får lokalbedøvelse • behandling med meget kort ventetid • det er næste altid overstået med det samme • du bløder mindre og kortere
ULEMPER	
<ul style="list-style-type: none"> • du aborterer hjemme • du skal tage smertestillende medicin for ve-agtige smerter • 5% skal efterfølgende gennem en kirurgisk abort • du bløder mere og længere • anvendes ikke ved graviditetslængde over ca 7 uger	<ul style="list-style-type: none"> • du har større risiko for infektion og kirurgiske komplikationer • • 2% skal efterfølgende gennem endnu en kirurgisk abort • •

MEDICINSK ABORT OP TIL 49 DAGE EFTER SIDSTE MENSTRUATION

Dag	Dato	Kl.	Hvad skal der ske?
1a			Informeret samtykke, Gynækologisk undersøgelse, evt. Blodprøver, Prævention
1b			1 Mifegyne tablet = 200 mg
2-3			4 Cytotec placeres i skeden = 0,8 mg
4			Kontrol, Ultralydsscanning
5			Start på P-piller, tages i mindst 1 cyklus
21-28			Kontrol, Ultralydsscanning, Gynækologisk undersøgelse, evt. Graviditetshormon

Dag 1a.

Først optages journal, og der foretages en gynækologisk undersøgelse inkl. ultralydsscanning, undersøgelse for klamydia og evt. blodprøver til måling af blodprocent og graviditetshormon.

Hvis du er blevet gravid med spiral, fjernes denne samtidig.

Derpå gennemgås denne vejledning om abortproceduren, det forventede normale forløb, og om de komplikationer, der kan opstå.

Navn
CPR
Vaginal ultralydsscanning den: _____ viser: _____
Aftalt prævention

Efter informationen kan du nu tage endelig stilling til behandlingen. Du underskriver den skriftlige abortanmodning, hvoraf det også fremgår, at du har modtaget og forstået informationen, hvorpå aftales en plan for behandlingen (se skemaet ovenfor). Til sidst vejledes du om og vælger den form for prævention, som du ønsker at anvende efter aborten.

NB. Ved medicinsk abort sker afstødningen i hjemmet. Du bør derfor ikke være overladt til dig selv. Du bør altså sikre dig opbakning fra en person, som du har tillid til, som kan være til stede, og som kan hjælpe dig, hvis det bliver nødvendigt.

Dag 1b.

Inden du går hjem tager du 1 Mifegyne tablet. Mifegyne er et antihormon, som resulterer i at graviditeten går til grunde. Mifegyne giver meget sjældent bivirkninger. På den anden side er der nogle sjældne situationer, hvor brugen af Mifegyne frarådes (se kontrolskema). Ca 3% bløder (evt. aborterer) efter Mifegyne alene, men man SKAL tage Cytotec.

KONTROLSKEMA FOR MIFEGYNE		
Hvis du lider af en af nedenstående sygdomme, må du ikke tage Mifegyne		
Sygdom	Jeg lider ikke af ...	Jeg lider af ...
• Kendt allergi over for Mifegyne tabletter		
• Svær ikke-behandlings-kontrolleret astma		
• Arvelig porfyri		
• Nyresvigt		
• Binyresvigt		
• Leversvigt		
• Underernæring		
• Koagulationsdefekter		

Dag 3.

1-2 dage senere gives 4 Cytotec vagitorier på en gang. Cytotec får livmoderen til at trække sig sammen, hvorved graviditeten afstødes. Der er nogle sjældne situationer, hvor brugen af Cytotec frarådes (se kontrolskema).

KONTROLSKEMA FOR CYTOTEC		
Hvis du lider af en af nedenstående sygdomme, må du ikke tage Cytotec		
Sygdom	Jeg lider ikke af ...	Jeg lider af ...
• Kendt allergi over for Cytotec vagitorier		
• Svær åreforkalkning		
• Hjertekramper		
• Grøn stær		

Cytotec giver især bivirkninger fra mave-tarmkanalen (se skema nedenfor). Cytotec kan også give fosterskader, og derfor skal aborten gennemføres på den ene eller den anden måde.

BIVIRKNINGER TIL CYTOTEC	
Symptom	% kvinder
Kvalme	28
Opkastning	17
Diaré	3

I de fleste tilfælde indtræder aborten inden for de følgende 24 timer. Den ledsages af blødning og menstruationslignende smerter, som i langt de fleste tilfælde har karakter af en meget kraftig menstruation. Smerterne lindres med Fortamol og Ibumetin, Hvis du ammer, skal du malke ud t.o.m. et døgn efter du har taget Cytotec.

SMERTESTILLENDE

Vi anbefaler, at du:

- Tager 600 mg = 1 tbl Ibumetin og 2 tabl Fortamol samtidig med, at du placerer Cytotec
- Kan gentages hver 6. time
(OBS: forsigtighed ved motorkørsel tilrådes ved brug af Fortamol!)

NB. I meget få tilfælde kan blødningen være så kraftig, at der er behov for akut hjælp. Hvis du har behov for akut hjælp, hvad enten det er pga. meget kraftig blødning eller meget stærke smerter, kan du henvende dig her i åbningstiden hverdage 9-15. Uden for klinikens åbningstid kan du ringe til akutsygeplejersken på Hillerød Sygehus, tlf: 4829 5965. Hvis du skal på hospitalet, skal du medbringe denne vejledning, som tjener som henvisning.

Dag 4.

Dagen efter foretages ultralydsscanning, hvorved der kontrolleres, at afstødning har fundet sted.

Hos ca. 5 % har afstødning endnu ikke fundet sted. Forløbet herefter afhænger både af dine ønsker og af lægens vurdering. Aborten skal under alle omstændigheder gennemføres, fordi Cytotec kan give fosterskader. Behandlingsmulighederne er et nyt forsøg med Cytotec, alternativt kirurgisk abort.

Dag 5

Blødningen stopper ikke med det samme. Almindeligvis vil der være blødning af op til menstruations-styrke i op til 2 uger. Men blødningen er betydeligt mindre, hvis du tager P-piller. P-pillerne skal tages i mindst en cyklus dvs. i 3 uger.

NB. Du bør ikke rejse væk så længe fuldstændig afstødning ikke er registreret. Hvis du nødvendigvis må rejse væk, skal der forinden være truffet aftale om kontrol hos en speciallæge ved rejsemålet.

Dag 21-28

Ved den afsluttende undersøgelse foretages ultralydsscanning af livmoderen og evt. måling af graviditetshormon for endegyldigt at fastslå, at fuldstændig afstødning har fundet sted.

KIRURGISK ABORT FØR UDGANGEN AF 9. SVANGERSKABSUGE

KIRURGISK ABORT			
Dag	Dato	Kl.	Hvad skal der ske?
1			Abortanmodning, Informeret samtykke, Gynækologisk undersøgelse, Blodprøver
2a			2 Cytotec tabletter i skeden 4 timer før indgrebet
2b			Kirurgisk abort i lokalbedøvelse
3			Evt. Anti-D og Opbakning ved behov

Dag 1

Først optages journal, og der foretages en gynækologisk undersøgelse inkl. ultralydsscanning, undersøgelse for klamydia og evt. blodprøver til måling af blodprocent og bestemmelse af blodtype. Hvis din blodtype er Rhesus Negativ, dvs. du har ikke Rhesus-strukturen på dine røde blodlegemer, skal du senest 72 timer efter indgrebet have Anti-D, som forhindrer at du udvikler antistoffer mod Rhesus-strukturen. (Kun hvis du er mere end 7 uger henne).

Hvis du er blevet gravid med spiral, fjernes denne samtidig.

Derpå gennemgås denne vejledning om abortproceduren, det forventede normale forløb, og om de komplikationer, der kan opstå.

Navn
CPR
Vaginal ultralydsscanning den
Viser...
Blodprocent
Blodtype
Prævention

Efter information kan du nu tage endelig stilling til behandlingen. Så underskriver du den skriftlige abortanmodning, hvoraf det også fremgår, at du har modtaget og forstået informationen. Så aftales en plan for behandlingen (se skemaet ovenfor), og du får 2 Cytotec tabletter, som du skal tage i skeden 4 timer før indgrebet (se nedenfor). Til sidst vejledes du om og vælger den form for prævention, som du ønsker at anvende efter aborten.

KONTROLSKEMA FOR KIRURGISK ABORT		
I disse tilfælde bør kirurgisk abort foregå under indlæggelse på hospital		
Sygdom	Jeg lider ikke af ...	Jeg lider af ...
• Kendt allergi over for lokalbedøvelse		
• Svær hjertesygdom		
• Andre kroniske sygdomme – hvilke?		

Dag 2.

Hjemme 4 timer før indgrebet oplægger du 2 Cytotec tabletter dybt i skeden. Cytotec blødgør livmoderhalsen.

Ved indgrebet anlægges først lokalbedøvelse – den samme form for bedøvelse, som din tandlæge anvender. Når bedøvelsen 5 min senere virker, tømmes livmoderhulen med en sugeanordning. Efterfølgende foretages ultralydsscanning af livmoderen for at kontrollere, at indgrebet er udført korrekt.

NB. Hvis du i dagene efter indgrebet har behov for akut hjælp, hvad enten det er pga. blødning, smerter eller feber, kan du henvende dig her i åbningstiden hverdage 9-15. Uden for klinikkens åbningstid kan du henvende dig på Hillerød sygehus, skadestuen, hvor der er gynækologisk assistance. Tlf. 4829 5965. Du skal medbringe denne vejledning, som tjener som henvisning.

Rungsted marts 2016

version 2

Christine Felding

Revideres senest marts 2019